Abstrakt

Předkládaná práce si klade za cíl rekonstrukci a interpretaci toho, jak Karl Jaspers a Ladislav Hejdánek chápou předmětné myšlení, v čem spatřují jeho meze, jaké vůči němu vidí alternativy, a posouzení toho, nakolik jsou jejich koncepce přesvědčivé. Postup práce sleduje nejprve motivy vedoucí k pojetí předmětnosti u Jasperse jako omezeného, ovšem nevyhnutelného média každého myšlení vůbec. Jako Jaspersovu vlastní alternativu k předmětně myšlenkovému přístupu práce interpretuje jeho pojetí transcendujícího myšlení, rozumu a šifer transcendence. Ve všech případech se přitom jedná o takové myšlenkové přístupy, které sice předmětnost myšlení nemohou překonat, dospívají však k jejím mezím a ve „ztroskotání" na nich dosahují krajního myšlenkového výkonu, který je ve vztahu k nepředmětné skutečnosti možný. V případě Hejdánka práce sleduje nejprve jeho pojetí pojmovosti, z nějž vychází jeho kritika předmětného myšlení, které podle něj představuje mylnou sugesci ontologicky předmětné povahy skutečnosti tam, kde skutečnost předmětem, který bychom mohli mít adekvátně před sebou, není. Při rozboru Hejdánkových úvah o možném nepředmětném myšlení pak výklad dospívá k jeho představě metodicky skloubeného zacházení s předmětnými a nepředmětnými intencemi, v nichž Hejdánek spatřuje perspektivu takového vztahu k nepředmětné skutečnosti, který by se vyhnul její nežádoucí redukci.

Práce dochází k závěru, že oba zvolení myslitelé se ve svém porozumění povaze předmětného myšlení liší. Podle Jasperse má každé myšlení vždy předmětnou povahu pouze v tom smyslu, že je vždy vztaženo k něčemu mimo sebe; Jaspersovi tak předmětná intencionalita splývá s intencionalitou vůbec. Hejdánek naproti tomu předpokládá, že v našem myšlení hrají roli jak předmětné, tak nepředmětné intence, díky nimž se podle něj při zachování intencionality lze zároveň vyhnout zpředmětňování toho, co takto míníme. Jaspers tak dospívá k tomu, že předmětné myšlení představuje nutnost, jíž se nelze vymknout, zatímco Hejdánek v něm spatřuje dějinný fenomén, který může časem doznat proměn.

Klíčová slova

Karl Jaspers, Ladislav Hejdánek, předmět, nepředmětnost, pojem, pojmové myšlení, racionalita, intencionalita